

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРАЦЕЗДАВНОСТІ ТА ЗМІЩЕННЯ ЗДОРОВ'Я РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї В АСПЕКТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ *Асаулюк Інна*

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Анотація:

Актуальність теми дослідження. Роль сім'ї у фізичному вихованні дітей, як відомо, велика та відповідальна. Тому батьки зобов'язані опікуватися фізичним розвитком і зміцненням здоров'я дітей, підтриманням здорового способу життя, правильною організацією розпорядку дня, заняттям спортом, загартовуванням організму. **Мета дослідження** - проаналізувати виховний потенціал сучасної сім'ї в аспекті її ефективної взаємодії із закладами загальної середньої освіти у процесі організації фізичного виховання. **Методи дослідження** - огляд і аналіз літературних джерел, анкетування, методи статистичної обробки даних. **Результати дослідження.** Співпраця сім'ї та закладів загальної середньої освіти, за умов її ефективної організації, може стати суттєвим важелем активізації залучення дітей до занять фізичною культурою і спортом. Зауважено, що більшість батьків позитивно ставиться до співпраці сім'ї та закладів загальної середньої освіти у фізичному вихованні дітей, але здебільшого не має необхідного рівня знань з організації фізичного виховання і навичок покращення здоров'я й рівня фізичної підготовленості дітей. У сім'ї фізичне виховання дітей забезпечують підтриманням здорового способу життя, правильною організацією розпорядку дня, заняттями спортом, загартовуванням організму. Добір методів виховання залежить від педагогічної культури сім'ї, її цінностей, мети виховання, ролі у формуванні особистості дитини, стилю взаємин. Визначено, що методи виховання у сім'ї відображають виховні пріоритети батьків. **Висновки.** Найважливішими складниками виховного потенціалу сім'ї є сімейні взаємини, моральний приклад батьків і їхні особистісні якості, рівень освіти й педагогічної культури, ступінь відповідальності за виховання дітей. Тому підтримку сім'ї школою доцільно реалізовувати як загальну зацікавленість учителів і батьків у організації гуманного педагогічного середовища для кожної дитини, в оптимізації педагогічної взаємодії батьків з дітьми за участю та за допомогою закладів загальної середньої освіти й педагогів.

Interaction of general secondary education institutions and families in the aspect of organization of physical education
Asauluk Inna

Relevance of the research work. The role of the family in the physical education of children is known to be great and responsible. Therefore, parents are obliged to take care of the physical development and health of children, maintaining a healthy lifestyle, proper organization of the daily routine, sports and hardening of the body. **The purpose of the study** is to analyse the educational potential of the modern family in terms of its effective interaction with general secondary education institutions in the process of organizing physical education. **Research methods** are a review and analysis of literature sources, questionnaires, methods of statistical data processing. **Results of the research.** The cooperation of the family and general secondary education institutions, under the conditions of its effective organization, can become a significant lever for intensifying the involvement of children in physical culture and sports. It is noted that most parents have a positive attitude to the cooperation of family and general secondary education institutions in physical education of children, but mostly do not have the necessary level of knowledge in the organization of physical education and skills to improve the health and fitness of children. In the family, the physical education of children is provided by maintaining a healthy lifestyle, proper organization of the daily routine, sports and hardening of the body. The choice of methods of education depends on the pedagogical culture of the family, its values, the purpose of education, the role of personality formation of the child, the style of relationships. It is determined that the methods of upbringing in the family reflect the educational priorities of parents. **Conclusions.** The most important components of the educational potential of the family are family relationships, the moral example of parents and their personal qualities, the level of education and pedagogical culture, the degree of responsibility for raising children. Therefore, family support by schools should be implemented as a common interest of teachers and parents in organizing a humane pedagogical environment for each child, in optimizing the pedagogical interaction of parents with children with the participation and with the help of

Взаимодействие школы и семьи в аспекте организации физического воспитания.
Асаулюк Инна

Актуальность темы исследования. Роль семьи в воспитании детей, как известно, большая и ответственная. Поэтому родители обязаны заботиться о физическом развитии и об укреплении здоровья детей, о поддержании здорового образа жизни, правильной организации распорядка дня, занятиях спортом, закаливании организма. **Цель исследования** - проанализировать воспитательный потенциал современной семьи в аспекте ее эффективного взаимодействия со школой в процессе организации физического воспитания. **Методы исследования** - обзор и анализ литературных источников, анкетирование, методы статистической обработки данных. **Результаты исследования.** Сотрудничество семьи и школы, при условии ее эффективной организации, может стать существенным рычагом активизации привлечения детей к занятиям физической культурой и спортом. Замечено, что большинство родителей положительно относится к сотрудничеству семьи и школы в воспитании детей, но в большинстве случаев не имеет необходимого уровня знаний по организации физического воспитания и навыков улучшения здоровья и уровня физической подготовленности детей. В семье физическое воспитание детей обеспечивают поддержанием здорового образа жизни, правильной организацией распорядка дня, занятиями спортом, закаливанием организма. Отбор методов воспитания зависит от педагогической культуры семьи, ее ценностей, цели воспитания, роли в формировании личности ребенка, стиля взаимоотношений. Определено, что методы воспитания в семье отражают воспитательные приоритеты родителей. **Выводы.** Важнейшими составляющими воспитательного потенциала семьи являются семейные отношения, нравственный пример родителей и их личностные качества, уровень образования и педагогической культуры,

general secondary education institutions and teachers.

степень ответственности за воспитание детей. Поэтому поддержку семьи школой целесообразно реализовывать как общую заинтересованность учителей и родителей в организации гуманной педагогической среды для каждого ребенка, в оптимизации педагогического взаимодействия родителей с детьми при участии и с помощью школы и педагогов.

Ключові слова:

фізичне виховання, спорт, сім'я, здоров'я, рухова активність.

Key words:

physical education, sports, family, health, physical activity.

Ключевые слова:

физическое воспитание, спорт, семья, здоровье, двигательная активность.

Постановка проблеми. Аналіз актуальних наукових досліджень і публікацій. Сучасний етап перебудови національної школи вимагає розроблення нових підходів до проблеми взаємодії родини та школи у вихованні дітей. Роль сім'ї у фізичному вихованні дітей, як відомо, велика та відповідальна. Батьки зобов'язані опікуватися фізичним розвитком і зміцненням здоров'я дітей. Утім, попри життєву вагомість означеного виховного моменту, далеко не в кожній родині цьому приділяють належну увагу [1, 2, 7, 8, 13, 19].

Вплив сім'ї на розвиток дитини визначається соціально-економічними (добробут, зайнятість батьків на роботі, їхнє матеріальне становище), технічно-гігієнічними (умови проживання, спосіб життя) та демократичними (склад і структура сім'ї) факторами.

Фізичне виховання в сім'ї та школі передбачає збереження здоров'я і фізичний розвиток дитини. Важливість фізичного виховання зумовлено передусім пріоритетом здоров'я. Фізичне виховання дітей у сім'ї забезпечують шляхом підтримання здорового способу життя, правильної організації розпорядку дня, занять спортом, загартовування організму. Добір методів виховання залежить від педагогічної культури сім'ї, її цінностей, виховної мети, значення для формування особистості дитини, стилю взаємостосунків у сім'ї. Загалом очевидно, що методи виховання, які практикують у сім'ї, відображають виховні пріоритети батьків [3, 5, 8].

Провідні вчені в галузі фізичної культури та спорту Т. Ю. Круцевич, Н. В. Москаленко, Е. С. Вільчковський, О. Д. Дубогай доводять, що поняття «здоров'я» і «сім'я» взаємопов'язані, тому що стан здоров'я членів останньої впливає на функціонування, організацію, взаємини всередині сім'ї, а відтак – і на якість її життя [15, 16, 18].

У контексті посилення ефективності фізичного виховання дітей і підлітків на основі дотримання основного принципу освітньої системи – принципу єдності сім'ї та школи – проблема інтеграції освітнього процесу в навчальних закладах і сім'ї видається особливо актуальною й такою, що вимагає подальшого розроблення.

Мета дослідження – проаналізувати виховний потенціал сучасної сім'ї в аспекті її ефективної взаємодії із закладами загальної середньої освіти у процесі організації фізичного виховання.

Матеріал та методи дослідження. Дослідження організовано та

проведено на базі КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. № 27 ВМР», м. Вінниці.

Методи дослідження: огляд і аналіз літературних джерел, анкетування, методи статистичної обробки даних

Результати дослідження. Для вирішення поставленої проблеми було досліджено виховний потенціал як педагогічне явище. Виховний потенціал сім'ї постає як детермінований суспільними зв'язками та соціальним середовищем ступінь розвитку її можливостей щодо формування особистості, що набуває реалізації через різні ланки її діяльності, а також функції, зокрема, власне виховну. Дослідження проблеми дає підстави для констатації зниження під впливом соціально-політичних, економічних, демографічних, психологічних та інших факторів об'єктивного й суб'єктивного характеру виховного потенціалу родини. Так, те, що приблизно 40–60 % сімей змушені підробляти (один або обоє батьків), зумовлює у сім'ї дефіцит часу для виховання та розвитку дітей, обмеження спілкування та спільних справ батьків і дітей, відсутність сприятливої емоційної атмосфери, скорочення соціальної інфраструктури дитинства.

Виховний потенціал визначається ідейно-моральною, емоційно-психологічною та трудовою налаштованістю сім'ї, а також життєвим досвідом, освітою та професійними якостями батьків. Велике значення має особистий приклад батька, матері, традиції сім'ї, характер спілкування з близькими, оточуючими, а також рівень педагогічної культури дорослих (передусім матері та батька), розподіл між ними виховних обов'язків, взаємозв'язок сім'ї зі школою і громадськістю.

Аналіз виховного потенціалу сім'ї передбачає, насамперед, виокремлення такого його основоположного компонента, як сімейні стосунки. Сімейний мікросоціум – певна система зв'язків і взаємодій між її членами, що виникають у процесі задоволення різноманітних і багатопланових потреб. Морально-емоційна грань внутрішньосімейних стосунків постає унікальним виховним чинником, якому не знайдено рівнозначного еквіваленту.

У системі внутрішньосімейних стосунків найважливішими слід визнати взаємини між подружжям. Саме від характеру та стану подружніх взаємин залежить морально-емоційний клімат у родині, а відтак – її виховні можливості. Численні дослідження та безпосередній практичний досвід переконливо доводять: що менше тепла, ласки, турботи отримує дитина, то повільніше відбувається її формування як особистості. Навіть недостатня увага, низька частота спілкування батьків з дитиною призводять до її інфантильності, серед наслідків чого – відставання в розвитку, погана успішність у школі, а нерідко й порушення психічного та фізичного здоров'я.

Морально-емоційна грань взаємин у сім'ї забезпечує формування тієї основи, на якій «постає» духовний розвиток дитини. Спрямованість розвитку визначається вмістом і цільовими установками батьківського прикладу. Батьківський приклад є реалізацією в діях, учинках, певних ціннісних починаннях світоглядної та моральної позиції особистості.

Живий батьківський приклад слід розглядати як специфічну форму передання соціального, морального досвіду старшого покоління молодшому,

як найвагоміший елемент складного механізму соціального наслідування. На роль батьківського прикладу у вихованні дітей вказував А. С. Макаренко. Звертаючись до батьків, знаний педагог пояснював: «Ваша власна поведінка – вирішальна річ. Не думайте, що ви виховуєте дитину лише тоді, коли з нею розмовляєте або повчаєте її. Ви виховуєте її кожної миті вашого життя, навіть коли вас немає вдома» [10, 14, 16]. Питання чисельності та структури сім'ї як відносно самостійного фактора впливу на її виховний потенціал на сьогодні залишається складним, суперечливим і недостатньо вивченим.

На сучасному етапі питома вага та значущість педагогічної культури батьків для виховного потенціалу сім'ї неухильно зростає. Це детерміновано, насамперед, зростанням і ускладненням завдань сімейного виховання та власне виховного процесу. До важливих ознак сформованої педагогічної культури батьків належить усвідомлення ними цілей виховання, розуміння закономірностей і своєрідності особистісного розвитку їхніх дітей, відповідність вимог, очікувань батьків і можливостей та потреб дітей, урахування конкретної педагогічної ситуації, вміння застосовувати різноманітні методи та прийоми виховання.

Виховання дітей у сім'ї визнано найважливішою справою та громадянським обов'язком батьків [1, 4, 8, 9]. Однак батьківська відповідальність не обмежена тільки юридичною відповідальністю, бо не закон основний гарант її становлення і зміцнення. Батьківська відповідальність передусім корениться у моральному обов'язку. Вона відзначається особливим морально-психологічним станом особистості батьків, що позначений свідомістю та почуттям обов'язку щодо їхніх дітей. Як морально-психологічний феномен, батьківська відповідальність має емоційну та раціональну грані. Якщо емоційна грань батьківської відповідальності складається переважно під впливом батьківської любові, то формування раціональної – здебільшого відбувається внаслідок усвідомлення об'єктивного сенсу батьківської відповідальності, що постає комплексом вимог до батьків, зумовлених суспільними потребами, а також конкретною ситуацією в сім'ї.

Саме від почуття й усвідомлення батьківської відповідальності залежить міра педагогічної активності батьків.

Залежно від стану, рівня розвитку розглянутих компонентів виховного потенціалу, виокремлюють різні в соціально-педагогічному аспекті типи сімей. Провідним методом виховання в сім'ї, як відомо, вважають метод наслідування. Батьки є зразком для наслідування, тому для передбачення траєкторії розвитку особистості дитини доцільно брати до уваги особистісні якості батьків, які багато в чому визначають виховний потенціал сім'ї (скромність, чесність, доброта у ставленні до себе й тих, хто довкола, душевна рівновага, старанність, рішучість, витримка, співчуття тощо).

Негативні якості батьків знижують здатність сім'ї як педагогічної системи до самоорганізації, підвищують її чутливість до негативних явищ суспільства або призводять до закритості, що обмежує доступ культури,

спілкування, знижує рівень освіченості та вихованості членів сім'ї, а відтак – активізує ризики соціальної адаптації і власне батьків, і їхніх дітей.

Функцію батьків щодо організації фізичного виховання дітей можна окреслити: створенням необхідних матеріально-технічних умов для занять удома; контролем і сприянням у дотриманні дітьми режиму дня, правил особистої гігієни, загартовуванні, виконанні ранкової гімнастики; особистою участю у змаганнях сімейних команд, Дня здоров'я, походах і прогулянках, спортивно-художніх святах, іграх і розвагах; організацією змагань та ігор на дитячих майданчиках за місцем проживання та в школі.

Успішне вирішення завдань фізичного виховання дітей можливе лише за умови спільних, узгоджених дій сім'ї та закладів загальної середньої освіти. Школа навчає учнів виконувати фізичні вправи, дає потрібні знання, інструктує і консультує. Оздоровлення та загартування дітей, формування постави, розвиток рухових і виховання морально-вольових якостей за допомогою засобів фізичної культури здійснює школа і сім'я разом. Сім'я відіграє основну роль у формуванні у дитини звички усвідомлено проводити дозвілля.

Цікаво, що результати опитування батьків (75 % респондентів виявили бажання брати участь у спортивно-масових і спортивно-оздоровчих заходах школи) підкреслюють актуальність проблеми взаємозав'язку батьків із закладами загальної середньої освіти.

Умовний розподіл обов'язків дає підстави стверджувати про те, що ні школа без сім'ї, ні сім'я без школи не зможуть успішно прищепити здоровий спосіб життя і здоров'язберігальну життєдіяльність молодому поколінню.

Під час педагогічної діяльності вчителі КЗ «ЗШ I-III ст. № 27 ВМР», м. Вінниці працювали над успішним упровадженням таких активних форм навчання батьків, як тренінги з батьками ділові ігри, диспути та дискусії, семінари-свята для батьків, відкриті заняття, де батьки мали нагоду бути присутніми на уроках фізичної культури та секційних заняттях і ознайомитися з досягненнями своїх дітей; зустрічі з олімпійцями срібним олімпійським призером, дворазовим чемпіоном світу з велоспорту Сергієм Чернявським (нині – головою управління спорту та рухової активності Департаменту гуманітарної політики Вінницької ОДА) й учасником чотирьох Олімпіад, володарем двох срібних олімпійських нагород з плавання Павлом Хникінім (наразі – голова відділення НОК України Вінницької області), бронзовим призером Паралімпійських ігор, переможцем Кубка світу з кульової стрільби – Олексієм Денисюком). Це розвиває інтерес батьків до фізичного виховання своїх дітей, підвищує їхню активність, сприяє формуванню позитивної мотивації до здорового способу життя та зміцнення здоров'я школярів.

Цікавою та продуктивною вважаємо активну форму роботи з батьками (семінар «сім'я-школа»), що передбачає використання педагогічних задач і завдань для батьків, як-от таких: «У всі можливі способи сім'я повинна підтримувати інтерес до спорту. Втім треба стежити, щоб такий інтерес не став інтересом спостерігача-вболівальника. Якщо ваш син із запалом прагне потрапити на всі футбольні матчі, знає імена всіх рекордсменів і цифрові

вираження всіх рекордів, а сам не бере участь у роботі жодної спортивної секції чи гуртка загальної фізичної підготовки, не катається на ковзанах, не бігає на лижах, не знає, що таке волейбол, – такий інтерес до спорту незначний, а часто й шкідливий... Кожна сім'я мусить прагнути до того, щоб її діти були спортсменами не тільки за інтересом, а й за власним досвідом», та подальшу дискусію з приводу вищевикладеної ситуації на основі низки запитань (Чи можете Ви визначити та схарактеризувати основну мету фізичного виховання дітей у сім'ї? Чи достатньою мірою Ви її реалізуєте?).

З огляду на вищевикладене, постає очевидним, що ефективна педагогічна освіта батьків залежить від обраних шляхів і форм такого процесу.

Дискусія. Як вказано у дослідженні автора відношення батьків щодо занять фізичною культурою загалом позитивне [6, 13]. Сім'я, на думку автора, повинна закладати в дитині основні поняття й уявлення про здоров'я, здоровий спосіб життя, фізичне виховання, мораль і самовдосконалення.

Відзначимо роботи авторів [8, 11, 12, 16], у яких наголошено, що при взаємодії батьків із вчителем фізичної культури відбудеться належний розвиток фізичних якостей і достатній рівень фізичного стану дитини.

У роботах зарубіжних авторів вказується [17], що участь сім'ї потенційно може дати позитивний вплив на фізичну активність і відвідування занять з фізичного виховання. У підсумку йдеться про необхідність активізувати зусилля для заохочення співробітництва між школами та сім'ями з метою забезпечення найвищих стандартів здоров'я для всіх учнів.

Автори у своїй роботі зазначають [14, 15], що позитивна мотивація молодших школярів до здорового способу життя багато в чому залежить саме від сім'ї, оскільки сім'я є важливим інститутом виховання.

Це обумовлено тим, що міжособистісна взаємодія, вибудована на конструктивній основі в звичній для дитини формі та супроводжується позитивним емоційним ставленням, сприяє засвоєнню дитиною ціннісного ставлення до окремих явищ і предметів

Висновки та перспективи подальших досліджень. Найважливішими складниками виховного потенціалу сім'ї є сімейні взаємини, моральний приклад батьків і їхні особистісні якості, рівень освіти й педагогічної культури, ступінь відповідальності за виховання дітей. Тому підтримку сім'ї школою сьогодні не можна обмежувати інформуванням батьків про те, як правильно виховувати дітей, а доцільно реалізовувати як загальну зацікавленість учителів і батьків у організації гуманного педагогічного середовища для кожної дитини, в оптимізації педагогічної взаємодії батьків з дітьми за участю та за допомогою закладів загальної середньої освіти й педагогів. Перспективними в ракурсі подальших досліджень видаються інші проблеми виховного потенціалу сім'ї, а також розроблення практичних рекомендацій щодо співпраці закладів загальної середньої освіти та сім'ї у площині фізичного виховання школярів.

Список літературних джерел

1. Алиева БШ, Рабаданов МХ. Педагогические условия взаимодействия семьи и школы. Вестник дагестанского научного центра РАО. 2014; № 2. с. 16-19.
2. Асаулюк Ю. Характеристика мотивів вибору спортивної діяльності. Зб. наукових праць XXI Міжнародної наукової конференції «Актуальні наукові дослідження в сучасному світі». Переяслав-Хмельницький: 2017. Вип.1 (21), Ч.2. с. 73-77.
3. Асаулюк Ю. Особливості специфіки структури діяльності вчителя фізичної культури. Зб. наукових праць VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України». Хмельницький, 2015. 537 с.
4. Гаджиев, РД. Взаимодействие семьи и школы в формировании здорового образа жизни младших школьников : специальность 13.00.01 "Общая педагогика, история педагогики и образования" : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. Ростов-на-Дону, 2007. 26 с.
5. Дяченко АА, Костюкевич ВМ. Готовність студентів факультету фізичного виховання і спорту до педагогічної діяльності. Зб. наукових праць XXI Міжнародної наукової конференції «Актуальні наукові дослідження в сучасному світі». Переяслав-Хмельницький: 2017. Вип.2(22). Т.4. с. 64-67.
6. Дяченко АА. Основи організації здоров'язбережувального середовища в умовах школи. Теоретические и прикладные аспекты олимпийского образования, физической культуры и спорта школьников и учащейся молодежи: тезисы докладов IV Международной научно-практической конференции, Брест, 26-27 октября 2017 г. Брест: Альтернатива, 2017.с.39-41.
7. Дяченко АА, Кульчицька ІА. Інтеграція теоретичних знань з фізичного виховання в освітній процес школярів початкової школи. Międzynarodowa

References

1. Alieva BS, Rabadanov MK. Pedagogicheskie usloviya vzaimodejstviya sem'i i shkoly. Vestnik dagestanskogo nauchnogo czentra RAO. 2014; № 2. p. 16-19.
2. Asaulyuk IO. Kharakteristika motivi`v viboru sportivnoyi diyalnosti. Zb. naukovikh pracz XXI Mizhnarodnoyi naukovoyi konferencziyi "Aktualni naukovi dosli`dzhennya v suchasnomu sviti". Pereyaslav-Khmelniczkiy. Vup. 2017. 1(21) ch.2. 73-77 p.
3. Asaulyuk IO. Osoblivosti` speczifiki strukturi diyalnosti vchitelya fizichnoyi kul`turi. Zb. naukovikh pracz VIII Vseukrayinska naukovo-praktichna konferencziya "Osvitno-naukove zabezpechennya diyalnosti pravookhoronnikh organiv i vijskovikh formuvan Ukrayinu". Khmelniczkij. 2015. 537 p.
4. Gadzhiev RD. Vzaimodejstvie semi i shkoly v formirovanii zdravogo obraza zhizni mladshikh shkolnikov: speczialnost 13.00.01 "Obshhaya pedagogika, istoriya pedagogiki i obrazovaniya" : avtoreferat dissertaczii na soiskanie uchenoj stepeni kandidata pedagogicheskikh nauk. Rostov-na-Donu. 2007. 26 p.
5. Dyachenko AA, Kostyukevich VM. Gotovnist studentiv fakultetu fizichnogo vikhovannya i sportu do pedagogichnoyi diyalnosti. Zb. naukovikh pracz XXI Mizhnarodnoyi naukovoyi konferencziyi "Aktualni naukovi doslidzhennya v suchasnomu sviti". Pereyaslav-Khmelniczkiy. 2017. Vup.2 (22). T.4. p. 64-67.
6. Dyachenko AA. Osnovi organizacziyi zdorovyazberezhuvalnogo seredovishha v umovakh shkoli. Teoreticheskie i prikladnye aspekty olimpijskogo obrazovaniya, fizicheskoy kultury i sporta shkolnikov i uchashhejsya molodezhi: tezisy` dokladov IV Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferenczii, Brest, 26-27 of October 2017. Brest: Alternativa. 2017. p. 39-41.
7. Dyachenko AA, Kulchiczka IA. Integracziya teoretichnikh znan z fizichnogo vikhovannya v osvitnij proces shkolyariv pochatkovoyi shkoli. Międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna Innowacje i nowoczesne technologie w edukacji: wkład

konferencja naukowo-praktyczna Innowacje i nowoczesne technologie w edukacji: wkład Polski i Ukrainy, Sandomierz, Polska 5–6 maja 2017. s.42-46.

8. Дяченко АА. Роль сім'ї у фізичному вихованні молодших школярів з вадами зору. Актуальні наукові дослідження в сучасному світі. Переяслав-Хмельницький: 2017. Вип. 1 (21). Ч.2. с 107-110.

9. Каплінський ВВ, Асаулюк ІО. Роль і місце навчальної дисципліни «Основи виховної діяльності вчителя фізичної культури» в системі підготовки спеціаліста з фізичного виховання. культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. Вип.18.Вінниця: ТОВ«Планер». 2014. с. 14-21.

10. Каплінський ВВ, Асаулюк ІО. Основи виховної діяльності вчителя фізичної культури : Навчальний посібник. Вінниця: ПП «ТД «Єдельвейс і К», 2014; 294 с.

11. Ким ТК. Физическое воспитание: организационно-педагогические условия эффективного взаимодействия школы и семьи. Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports. 2008. (6). с 33-36.

12. Ким ТК. Функциональная характеристика системы «Семья - школа». Наука и школа. 2010 (3). с. 113-118.

13. Лисак І. Співпраця сім'ї та школи у процесі фізичного виховання школярів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2012. № 1. с. 59–63.

14. Меньшикова ТИ, Абасова МЮ, Мутьев ДИ. Взаимодействие семьи и школы в процессе физического воспитания младших школьников. Педагогические и социальные проблемы образования : материалы Международной научно-практической конференции, Чебоксары, 11 октября 2019 года. Чебоксары: Общество с ограниченной ответственностью «Издательский дом «Среда»». 2019. с. 139-142.

15. Мицепко Е. Вплив сім'ї на успішність навчання та мотивацію підлітків до занять фізичною культурою. Збірн. наук. праць Волинського державного університету ім. Л. Українки. Луцьк, 2002. с. 293–295.

Polski i Ukrainy, Sandomierz, Polska 5–6 maja. 2017. p. 42-46.

8. Dyachenko AA. Rol simyi u fizichnomu vikhovanni molodshikh shkolyariv z vadami zoru. Aktualni naukovi doslidzhennya v suchasnomu sviti. Pereyaslav-Khmelnickij: 2017. Vup. 1 (21). Ch.2. p. 107-110.

9. Kaplinskij VV, Asauljuk IO. Rol i misce navchalnoyi disciplini “Osnovi vikhovnoyi diyalnosti vchitelya fizichnoyi kulturi” v sistemi pidgotovki speczialista z fizichnogo vikhovannya. kultura, sport ta zdorovya nacziji: zbirnik naukovikh pracz. 2014;Vup.18.Vinniczya:TOV”Planer”. 14-21p.

10. Kaplinskij VV, Asauljuk IO. Osnovi vikhovnoyi diyalnosti vchitelya fizichnoyi kulturi: Navchalnij posibnik. 2014;Vinniczya: PP ”TD Yedel`vejs i K”.2014. 294 p.

11. Kim TK. Fizicheskoe vospitanie: organizacionno-pedagogicheskie usloviya effektivnogo vzaimodejstviya shkoly i sem`i. Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports. 2008. (6). p. 33-36.

12. Kim TK. Funkcionalnaya kharakteristika sistemy “Semya–shkola”. Nauka i shkola. 2010 (3). p 113-118 p.

13. Lisak I. Spivpraczya simyi ta shkoli u proczesi fizichnogo vikhovannya shkolyariv. Sportivnij visnik Pridniprovya. 2012. p. 59-63.

14. Menshikova TI, Abasova MY, Mutjev DI. Vzaimodejstvie semyi i shkoly v proczesse fizicheskogo vospitaniya mladshikh shkolnikov. Pedagogicheskie i soczialnye problemy obrazovaniya: materialy Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferenczii, Cheboksary, 11 oktyabrya 2019 goda. Cheboksary: Obshhestvo s ogranichennoj otvetstvennostyu “Izdatelskij dom «Sreda”». 2019. p. 139-142.

15. Miczepko E. Vpliv simyi na uspishnist` navchannya ta motivacziyu pidlitkiv do zanyat fi`zichnoyu kulturoyu. Zbirn. nauk. pracz Volinskogo derzhavnogo universitetu im. L. Ukrayinki. Luczk. 2002. p. 293–295.

16. Shiyan VM. Teoriya i metodika fizichnogo vikhovannya shkolyariv. Ternopil: Navchalna kniga. Bogdan. 2001. ch.1. 272 p.

16. Шиян БМ. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2001. ч.1. 272 с.

17. Bodnarchuk O, Rymar O, Solovey A & Malanchuk H. The Interaction of School and Family in Physical Education of First Grade Students. *Journal of physical education and sport*. 2018; 18. 1092p.

18. Kehm RD, Davey C & Nanney M. The role of family and community involvement in the development and implementation of school nutrition and physical activity policy. *The Journal of school health*. 2015;85(2):90-9.

19. Wilhelmsen T, Sorensen M. Physical education-related home-school collaboration: The experiences of parents of children with disabilities. *European Physical Education Review*. 2019;(25):830-846.

17. Bodnarchuk O, Rymar O, Solovey A & Malanchuk, H. The Interaction of School and Family in Physical Education of First Grade Students. *Journal of physical education and sport*. 2018; (18). 1092p.

18. Kehm, RD, Davey C & Nanney M. The role of family and community involvement in the development and implementation of school nutrition and physical activity policy. *The Journal of school health*. 2015;85(2):90-9.

19. Wilhelmsen T, Sorensen M. Physical education-related home-school collaboration: The experiences of parents of children with disabilities. *European Physical Education Review*. 2019;(25):830-846.

DOI: 10.31652/2071-5285-2021-11(30)-6-14

Відомості про автора:

Асаулюк І. О.; orcid.org/0000-0001-8119-2726; innaasauliuk@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, Вінниця, 21000, Україна.